

Bart Siebelink

Wat voor natuurfotograaf ben jij?

Ben jij een kunstenaar, een filosoof of toch meer een bioloog? Bart Siebelink ontwikkelde samen met Edo van Uchelen de natuurfotografentest. Dit laat zien wat je sterke en zwakke kanten zijn en hoe je jezelf verder kunt ontwikkelen.

Bart en Edo onderscheiden vijf typen natuurfotografen: de kunstenaar, de filosoof, de technicus, de bioloog en de verzamelaar. De **kunstenaar** is verwonderd over de natuur om zich heen, het buitenzijn is een belevenis. De **filosoof** is het geweten van de fotograaf. De **technicus** maakt registrerende foto's, die technisch perfect zijn, maar niet altijd even onderscheidend. De **verzamelaar** wil zoveel mogelijk soorten fotograferen. De **bioloog** kent alle gefotografeerde soorten en weet tot hoever hij die kan benaderen zonder dat ze op de vlucht slaan. Volgens hen heeft een goede natuurfotograaf van ieder type iets in huis. Ondanks het feit dat Bart zelf ecooloog is, vindt hij de kunstenaar in de natuurfotograaf belangrijker dan de bioloog omdat deze zich primair richt op het beeld in plaats van het onderwerp. "De bioloog

geeft betekenis aan de natuur. Wanneer je geen veldkennis hebt, kun je veel diersoorten niet vinden. Bovendien kun je niet goed beoordelen of een bepaalde pose logisch is. Ik vind de kunstenaar belangrijker omdat deze zich primair richt op het beeld in plaats van het onderwerp. Maar daarmee de bioloog zeker niet onbelangrijk. Je moet de lenigheid hebben om een onderwerp van verschillende invalshoeken te benaderen. Als je de leefwijze van een dier kent, heb je een grotere voorraad waaruit je ideeën kunt putten. Als je weet wat er gaat gebeuren, heb je de keuze wat je wilt laten zien. Overigens is het moeilijker om een bioloog tot kunstenaar te maken, dan omgekeerd. Nog lastiger is het om de eigenschappen van de filosoof te leren, maar ik zie wel dat steeds meer mensen nadenken over fotografie en zo de filosoof in zichzelf ontdekken."

Onthaasten, rust en meditatie

Wanneer je in het bos loopt, ruik je het bos, je voelt de wind en hoort de bomen ruizen. Je gebruikt al je zintuigen. Hoe vang je dat gevoel in een foto? "Om dat te kunnen maken, moet je de mix van alle fotografentypen in je hebben. Je moet weten wat het is en wanneer het gebeurt, maar je moet het ook kunnen aanvoelen, de kunstzinnige blik hebben en durven af te wijken. Bovenal moet je weten waar je op uit bent en wat je wilt met je fotografie. Dat is een zoektocht. Ook ik ben een zoekende fotograaf en geen wetende fotograaf. Hier zijn er heel van en misschien is het zoeken wel leuker dan het vinden, het hebben. De weg er naar toe is interessanter dan het doel zelf. Een mooi resultaat is de beloning van een goed

“Een foto kan zich als een theatervoorstelling afspelen in het hoofd van de kijker”

proces. Veel natuurfotografen zijn resultaatgericht. Hun enige doel is het mooi registreren van dieren. Sommige van hen gaan op fotoreis, waar ze vierhonderd soorten vogels in een week tijd vastleggen. Ik zie liever vier soorten in vier weken tijd. Ik zou knettergek worden op zo'n reis. De beste foto's maak ik zelden de eerste keer, altijd pas de tweede of derde keer. Vaak kom ik vrij snel na mijn eerste veldbezoek terug omdat de omstandigheden dan nog zo zijn dat je het opnieuw zou kunnen maken. De tweede keer kun je de gebreken overwinnen. Je weet vaak beter wat je wilt en gaat verder in het proces waar je vorige keer gebleven was. In dat proces ben ik helemaal één met mijn zoekerbeeld. Fotograferen krijgt zo iets meditatiefs. Het draait om de belevingswaarde. Bij de natuurfotograaf is het beleven ook een groot gedeelte van het plezier. Zij genieten van het urenlang in het veld bezig zijn of in de schuiltent zitten. Het gaat om het genot, dat pakt niemand je meer af. Je kunt het vergelijken met de karpervisser aan de slootkant. Het beleven van intense rust en het genieten van de concentratie. Even ontsnappen aan het jachtige leven. Natuurfotografie is nog nooit zo populair geweest als nu en dat is deels daaraan te danken. Onthaasten, rust en meditatie." →

Olifanten, oerwouden, leeuwen, apen, pinguïns, walvissen of ijsberen? Je hebt ze geen van allen nodig om een goede natuurfoto te maken. Wat dan wel? Goede apparatuur, inzicht in composities, veldkennis, planten en dieren en het allerbelangrijkste: FANTASIE!

DOE DE TEST

Wat voor natuurfotograaf ben jij?
www.centrumvoornatuurfotografie.nl/test

Saai van schoonheid

“Onthaasten is niet de enige beweegreden van de natuurfotograaf. Er zijn genoeg fotografen die alleen willen verzamelen. Zij delen hun resultaat direct op Facebook om te laten zien wat zij hebben gescoord. Overigens is het delen van foto's niet verkeerd omdat je daarmee reflectie krijgt. Mijn doel is het bevorderen van een meer kunstzinnig conceptueel bewustzijn in de natuurfotografie. Ik heb het gevoel dat ik daar allang niet meer alleen in sta, ik was ook niet de eerste die dat wilde, maar er is nu een bredere beweging. Kijk maar naar natuurfotografen zoals Theo Bosboom en Jasper Doest. Zij zien dat er ook nog zoiets is als een concept en weten daar handen en voeten aan te geven. Natuurfotografie draait voor mij om het vinden en op een interessante manier vastleggen van het onderwerp. Ik vind interessant belangrijker dan mooi. Fotografie die puur op esthetiek is gericht, wordt effectbejag. Hol, leeg, saai en betekenisloos. Wat mensen mooi vinden is heel erg gebonden aan conventies. Esthetiek is belangrijk en mag zeker niet het ondergeschoven kindje zijn, maar moet ook niet de boventoon voeren. Natuurfotografen zijn al snel geneigd om alles wat stoort buiten beeld te houden. Het resultaat is een cleane esthetische foto, maar verder niks. Saai van schoonheid.”

Balans tussen prikkelen en behagen

In reactie op dat saai inwisselbare beeld gaat Bart graag op zoek naar complexiteit. “Ik ben altijd op zoek naar de balans tussen prikkelen en behagen. Als je wilt dat je foto meer mensen aanspreekt moet je niet alleen prikkelen, maar ook een stukje behagen. Ook de foto zelf moet een gelaagdheid bevatten. Als een foto goed in elkaar zit kan deze zich als een theatervoorstelling afspelen in het hoofd van de kijker. De eerste indruk moet verleiden, aantrekkelijk zijn. De tweede indruk moet interesse opwekken. De derde indruk verbazing of verrassing. De ideale foto is een beleving. Dat betekent niet dat je altijd op zoek hoeft te gaan naar de overtreffende trap. Mijn fotografische zoektocht heeft mij geleid naar de schoonheid in het kleine. Daar waar anderen achteloos aan voorbij lopen. Een benaderingswijze die overeenkomt is op de Japanse levensfilosofie ‘wabi sabi’. Een filosofie die uitgaat van de schoonheid van het vergankelijke en onvolmaakte en helpt je daarmee te verzoenen. Filosofie kan je helpen om je zelfinzicht als →

fotograaf te vormen. Ook dit is een permanente zoektocht. Je moet je zelf als fotograaf steeds weer opnieuw herdefiniëren want dat brengt je in contact met je ideeëngenerator. Soms is de mijne leeg en fotografeer ik weken lang niks. Een goede manier om die generator weer aan het werk te krijgen is actief worden, naar buiten gaan. Een dagelijkse boswandeling, structuur, werkt heel goed. Ook een gesprek met een andere fotograaf, samen met iemand anders iets ondernemen of een cursus volgen is een goede stimulans. Het meest ideaal is het maken van een fotoreis. Tijdens een

fotoreis koop je een lege mindset. Je koopt een week rust. Alles wordt geregeld, je hoeft je geen zorgen te maken en je kunt je volledig richten op je fotografie."

Dutch design

Opvallend is dat dit jaar een aantal Nederlandse fotografen in de prijzen viel van de 'Wildlife Photographer of the Year' in de categorie 'Creative Visions'. Zijn Nederlandse natuurfotografen zo creatief? "Volgens onze berekening zijn er zo'n 400.000 natuurfotografen in Nederland. Ons land heeft

“Het gaat om het genot, dat pakt niemand je meer af”

hiermee de hoogste dichtheid in natuurfotografen en dus ook grootste behoefte om zich te onderscheiden. En de snelste leercurve, want via internet kun je je heel goed spiegelen aan andere fotografen. Niet vreemd dus dat je als Nederlander snel uitkomt in de creatieve richting want daar ligt de grootste onderscheidende potentie. Het ligt ook in de aard van ons volk. Het beroemde Dutch Design, het hele land is ontworpen. Een beperking die een uitdaging vormt voor natuurfotografen, maar die wel steeds meer wordt geaccepteerd. Verre reizen zijn niet meer heilig. Ook fotografen als Jan Vermeer roepen hoe mooi ons land is. De reizen zijn steeds beter bereikbaar voor een grote groep mensen en dus is de exclusiviteit eraf. Om zich te onderscheiden grijpt men daardoor steeds meer naar formalisme en expressie.”

oriënteren in het landschap der mogelijkheden. Je kunt jezelf ergens plaatsen op je leercurve. Als amateurfotograaf haal je je informatie overal hapsnap vandaan. Die test biedt structuur. Het kost je tien minuten, het is leuk om te doen en het opent je ogen. De vragen zelf bieden al een stukje zelfreflectie omdat het aanzet tot nadenken over bepaalde dingen. Door middel hiervan geef je jezelf een plek binnen een referentiekader. Als je je als fotograaf wilt verbeteren en jezelf duidelijk in één van de profielen herkent dan is er werk aan de winkel. Het ideale profiel bestaat namelijk uit een evenredige vertegenwoordiging van technicus, bioloog, kunstenaar en filosoof. Goede allround natuurfotografen voldoen hieraan. Er zijn niet zo heel veel fotografen die deze vier profielen volledig in zich verenigen.” De vijf archetypen van de natuurfotografie stonden ook aan de basis van het Handboek Natuurfotografie dat Bart en Edo schreven. ■

BOEK TIP *Handboek natuurfotografie*

Handboek natuurfotografie
Vierde herziene druk met extra hoofdstuk met tips hoe je de ontbrekende kant in jouw profiel kunt versterken om zo een completere natuurfotograaf te worden.

€ 29,95

ISBN: 978 90 50113 66 3

Oriënteer je in het landschap der mogelijkheden

Om een beter inzicht te krijgen waar je staat als fotograaf, kun je de test uitvoeren op de website centrumvoornatuurfotografie.nl. “Dat is je kompas. Met behulp hiervan kun je je